

В.К. КОЛПАКОВ,

докт. юрид. наук, проф., Запорізький національний університет

**РЕЦЕНЗІЯ НА
МОНОГРАФІЮ
О.Г. ПРЕДМЕСТНІКОВА
«ОРГАНИ ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ:
АДМІНІСТРАТИВНО-
ПРАВОВІ ЗАСАДИ
ДІЯЛЬНОСТІ»¹**

Рецензуєма монографія виконана в рамках наукового дослідження Предместнікова О.Г. та присвячена актуальній в галузі адміністративного права України проблемі – удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності органів юстиції України.

На сьогодні відсутнє цілісне теоретичне розуміння інституту органів юстиції, конституційне закріплення їх статусу, а також стабільне законодавче регулювання вихідних засад, завдань, повноважень і організаційної структури органів юстиції України. Тому в аспекті формування дієвої системи державного управління у сфері юстиції та в інших суміжних галузях вважаємо доцільним і своєчасним висвітлення автором монографії особливостей адміністративно-правових засад організації та діяльності органів юстиції України.

Відмітимо, що ця проблема свого часу розглядалась такими вченими, як Р.В. Будецький, Н.А. Железняк, І.І. Микульця, С.Є. Тюрін та іншими, проте їх наукові роботи розкривають тільки окремі аспекти статусу, напрямків діяльності та організації органів юстиції України на певних етапах їх розвитку. Саме з цієї позиції можна привітати автора, оскільки він в актуальному напрямку дос-

¹ Предместніков О. Г. Органи юстиції України: адміністративно-правові засади діяльності: монографія / за заг. ред. проф. І. В. Зозулі. Херсон: Айлант, 2017. 600 с. (ISBN 978-966-630-158-4).

ліджень запропонував своє власне бачення проблеми та шляхи її вирішення.

Монографія структурована стосовно потреби розкриття базових проблем розвитку сучасних органів юстиції України та основних, визначених автором, етапів її удосконалення. Зокрема, у роботі послідовно розкривається поняття та місце органів юстиції у державному механізмі України, історико-правові засади їх становлення в Україні, принципи діяльності органів юстиції та специфіка адміністративно-правового регулювання їх діяльності; адміністративно-правовий статус Міністерства юстиції України, Міністра юстиції України, головних територіальних управлінь юстиції та міжрегіональних управлінь з питань виконання кримінальних покарань і пробації; а також правові, організаційні та матеріально-технічні форми діяльності органів юстиції України. В рамках визначення шляхів удосконалення організації діяльності органів юстиції України розглянуто досвід формування та функціонування органів юстиції у зарубіжних країнах, сформульовано напрямки вдосконалення адміністративно-правових засад діяльності органів юстиції України.

Так, у роботі розглядаються питання правової природи органів юстиції. З цього приводу автор обґрунтовано формулює важливу тезу про те, що органи юстиції України, це органи виконавчої влади, що відповідно до чинного (переважно адміністративного) законодавства наділені державно-владними управлінськими (виконавчо-розпорядчими) повноваженнями у сфері юстиції і в інших суміжних галузях та необхідними організаційними і матеріально-фінансовими засобами. Цікавою представляється й викладена в монографії позиція, за якою місце органів юстиції у державному механізмі визначається тим, що вони є суб'єктами державного управління в адміністративно-політичній сфері, складають цілісну й відокремлену підсистему органів виконавчої влади, відповідальну за реалізацію та забезпечення формування правової та іншої політики держави.

Позитивним у роботі вбачається й послідо-

вна характеристика практики становлення органів юстиції в Україні, що виявляє доволі високу інтенсивність її реорганізацій, зумовлену змінами політичного режиму, векторів і змісту державної політики, правового регулювання державного управління в адміністративно-політичній сфері, оновленням завдань і вдосконаленням організації державної влади, загальними процесами суспільно-політичного і правового розвитку.

Також заслуговують на увагу пропозиції автора щодо впровадження в організацію та діяльність органів юстиції України принципів верховенства права, політичної та іншої неупередженості, професіоналізму, служіння Українському народу, безперервності, гласності, підконтрольності, відповідальності, взаємодії, єдиноначальності та централізації керівництва, науковості, системності та територіально-галузевої організації. Однак, варто погодитись, що на сьогодні ці та інші принципи лише частково впроваджені у практику діяльності органів юстиції України, тоді як їх подальша імплементація потребує нормативно-правового закріплення та деталізації таких вихідних засад організації та діяльності органів юстиції України.

Автором правильно визначається, що в цілому органи юстиції України складає Міністерство юстиції України та його територіальні органи – головні територіальні управління юстиції і міжрегіональні управління з питань виконання кримінальних покарань та пробації. У той же час, вважаємо за доцільне проведення окремого аналізу особливостей формування та функціонування не лише вищевказаних органів юстиції, але й діючих при них підприємств, установ і організацій, враховуючи остаточну невизначеність їх статусу та ролі, фрагментарність правового регулювання, нечіткість компетенції та формату відносин з органами юстиції.

У монографії також розглянуто досвід правового регулювання статусу органів юстиції у низці зарубіжних країн, на основі якого надаються пропозиції щодо подальшої децентралізації діяльності органів юстиції, скоро-

чення їх управлінського апарату і персоналу, упорядкування статусу підрозділів державної виконавчої служби і виконання кримінальних покарань, розширення повноважень з реєстрації правових актів і контролю їх законності, інтенсифікації роботи у сфері правової допомоги та правового виховання населення. Разом із тим, як на нас, у прагненні імплементації позитивного зарубіжного досвіду слід зважати й на особливості національного державотворення, конституційного ладу, правової системи, правових звичаїв тощо.

З огляду на дотеперішню відсутність комплексного наукового обґрунтування напрямків розвитку органів юстиції України особливий інтерес представляє заключний розділ монографії, присвячений висвітленню основ формування та функціонування оновлених органів юстиції України. Зокрема, наводяться пропозиції щодо упорядкування адміністративно-правового статусу Міністерства юстиції України та його територіальних органів шляхом усунення прогалин і неточностей існуючого законодавчого та підзаконного регулювання, а також прийняття профільного Закону України «Про органи юстиції України», що направлено на забезпечення комплексного й всебічного законодавчого врегулювання усіх основних елементів адміністративно-правового статусу органів юстиції України.

Як впливає з огляду літературних джерел, наведених автором у монографічному дослідженні, то їх перелік є, на нашу думку, цілком вичерпним. Автор базується на нормативно-правових актах і залучає думки провідних вчених з тих чи інших, піднятих в монографії питань, дискутує з цього приводу.

В цілому рецензуема монографія в достатній мірі відображає авторську позицію щодо найбільш важливих сьогодні базових аспектів адміністративно-правового регулювання діяльності органів юстиції України. При цьому, безперечно, є й інші проблеми у сфері організації та діяльності сучасних органів юстиції України, що також потребують свого опрацювання й вирішення в рамках удосконалення їх адміністративно-правового статусу, про-

те вже у межах наступного дослідження.

Разом із тим, з огляду на вдало структуровану роботу, ємність розкритих основних проблем з організації та діяльності органів юстиції України та на вагомий обсяг представленої на рецензування монографії, можна вважати мету автора роботи досягнутою – науковці та практики отримають науково обґрунтоване уявлення про адміністративно-правові засади діяльності органів юстиції України, його теоретичні засади і практичні шляхи удосконалення.

Наприкінці зазначимо, що дана монографія виступає результатом і логічним продовженням, як багаторічних наукових досліджень автора, так і його практичної роботи в органах

юстиції України, зокрема, на посаді першого заступника начальника Головного територіального управління юстиції у Херсонській області, що також підтверджує ґрунтовність авторського підходу до вивчення проблем адміністративно-правового регулювання діяльності органів юстиції України.

В цілому монографія Предместнікова О.Г. «Органи юстиції України: адміністративно-правові засади діяльності» написана на достатньо високому професійному рівні, її положення та висновки науково обґрунтовані й є актуальними. Тому вважаю за можливе рекомендувати роботу до друку.

Колпаков В. К. Рецензія на монографію О.Г. Предместнікова «Органи юстиції України: адміністративно-правові засади діяльності» // Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2017. № 2. С. 149–161. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_2_25.pdf

Колпаков В.К. Рецензия на монографию О.Г. Предместникова «Органы юстиции Украины: административно-правовые основы деятельности»

Kolpakov V.K. Review of the Monograph O.G. Prestnestnikov «Organs of Justice of Ukraine: Administrative-Legal Bases of Activity»